

BOYUN EĞME

Özel okullarda patron fırsatçılığının kurbanı olmamak için

Özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenler için sözleşmelerini yenileme dönemi usulsüzlük ve hak kayıplarıyla başladı. PE dayanışma ağına gelen ihbarlara göre öğretmenler bu yıl da istifa dilekçesi imzalamaya zorlanıyorlar. Özel öğretim kurumları öğretmenlerin kıdem tazminatları ile sözleşmeleri bitene kadar almaları gereken maaşlarını ödememek için çeşitli yalanlarla bu yola başvuruyor. PE Özel Okul Öğretmen Dayanışma Ağı geçen yıl yayımladığı iki bilgilendirme notunu yeniden hatırlattı. • Sf 4

HAFTALIK SİYASİ GAZETE ■ 19 HAZİRAN 2020 CUMA ■ SAYI: 225 ■ 1 TL

PARANIN SALTANATI HALKIN SAĞLIĞINA KARŞI

SALGIN SOSYALİZMİN ZORUNLULUĞUNU GÖSTERDİ

Yapılması gerekenler açık, önlemler basitti. Ancak kapitalist düzen sınırları içinde uygulanmaları imkânı bulunmadığı için virüs bütün dünyayı adeta yıktı. • Sf 2

MASKELİ SERMAYE: PATRON KÂRI HER ŞEYDEN ÖNEMLİ

Devlet vatandaşına ücretsiz maske dağıtamadı, ama yurtdışına maske eldiven gönderdi. Yurtdışına NATO ya da bazı bakanlıklar ve Cumhurbaşkanlığı kanalıyla malzemelerin gönderildiği biliniyor. Ülke içinde ihtiyaç duyulan malzemelerin bir kısmını bu kanallarla yurtdışına aktardılar. Sağlık çalışanları için gerekli olan biyolojik tehlike tulumu, koruyucu gözlük, eldiven gibi pek çok malzeme de ihraç edilen ürünler arasında sayılıyor. Ülkemizde bu malzemelere ulaşamadığı için hayatını kaybeden sağlık emekçileri var. • Sf 2

KAPİTALİST DÜNYADA MASKE SAVAŞLARI SÜRERKEN KÜBA

ABD'nin Almanya'nın maskelerine, Fransa'nın İspanya ve İtalya'ya gidecek maskelere el koyduğunu duyduk. Trump, ABD'nin en büyük maske üreticisi ve ihracatçısı 3M firması ile kavgaya tutuştu, ihracatını denetlemeye çalıştı, beceremedi. Küba'nın maske hazırlıklarını tamamladığı günlerde, GSYH'si 30 kat büyük olan Kanada, ihtiyacı olan maskelerin yalnızca altıda birini hazır edebilmişti. • Sf 3

KAPİTALİST DÜZEN TOPLUMSAL İHTİYAÇLARI KARŞILAYACAK MERKEZİ ORGANİZASYONU YAPAMADI

Tam karantina uygulaması gibi önlemler, eve kapatılan toplumun günlük ihtiyaçlarının düzenli şekilde karşılanması için merkezi bir organizasyonu gerektiriyordu. Bu tür uygulamalarda hanelerin günlük gereksinimlerinin saptanması ve zamanında tedarik edilmesi gerekir. Tam bir merkezi planlama ve faaliyet gerektiren bu iş kapitalist sistemin özünü hiç uyumlu değildi. Yani kapitalist ülkeler bazı önlemleri 'gerekli olmadıkları' için değil, bu düzenin koşullarında 'mümkün olmadıkları' için alamıyordu... • Sf 2

SERMAYE DEVLETİ PATRONLARA, İŞÇİ İKTİDARI HALKA ÇALIŞIR

Salgın zamanında yaşadıklarımızdan ders çıkartmamız lazım. Bir hatırlayalım: Salgında zenginler evlerine saklandı. Kimisi denize nazır yalılarının bahçesinde bisiklet çevirdi, kimisi dokunduğu çiçeğe PCR testi yaparak kendini korumaya aldı. Amerika'nın zenginleri arasında okyanusta ada satın alıp kendini izole eden bile oldu. **Ve kapitalist devletler 'salgın önlemi' denilince ilk olarak zenginlerin işlerinin bozulmaması için yapılacakları uygulamaya koydu. Türkiye'de de ABD'de de öncelik 'salgın var, işlerimiz durdu' diyenler için devletin kaynaklarının seferber edilmesiydi.** İşçiler için alınan önlemlere bakalım: Hasta olanlara 'evine kapan, kimseye bulaştırma, ilaçların bedava' denildi. Bedava verilen ilaçlardan birinin (Hidroklorokin) yararlı değil zararlı olduğu daha sonra ortaya çıktı. Evine kapan denilen emekçinin kaç metrekaare evde kaç kişi yaşadığını soran da olmadı. Hasta olmayanlara düşense eğer işten atılmadılarsa, servislere, otobüslere doluşup işe gitmek, 'maskeymiş, sosyal mesafeymiş geç bunları' koşullarında çalışmak oldu. Haksızlık etmeyelim, bazı büyük fabrikalarda çoğu zaman işçilerin mücadelesi sayesinde önlemler alınıyordu: Patronlar yine de "evden" çalışıyordu ama! **Bunlar sadece meselenin görünen tarafı.** Derinine indiğimizdeyse şunu söyleyebiliriz: Akılcı bir yönetimin tüm halkın yararına alabileceği önlemlerin hiçbiri kapitalist ülkelerde alınmadı. **Çok basit bir karşılaştırma için ekleyelim: Sosyalist Küba ise bütün sorunlarına, ABD'nin abluka ve ambargolarına rağmen tıkr tıkr işletti sağlık sistemini. Halkın sağlığına öncelik verdi ve halkını korudu.** Ders çıkartmak dedik... **Bunun için önce aklımız kullanmamız gerekiyor.** Çok basit olarak şu soruyu yanıtlayalım: Bir salgın hastalık zamanında bile halkın yararına işlemeyen, patronları koruyup kollarken, işçilerin sağlığını tehlikeye atan bir sistemden... **Olağan zamanlarda adaletin zerresi beklenebilir mi? Onun için ya işçi başa ya patron leşe!**

1500 İŞÇİNİN COVID-19 OLDUĞU YAMATA ŞANTİYESİNDE İŞ BAŞI YAPILDI: 'HASTA KOĞUŞA, SAĞLAM İŞE' • Sf 4

Burjuvazinin sınıfsal çıkarları salgınla mücadeleye engel oluyor

PARANIN SALTANATINDA HALKIN ÇIKARI YOKTUR

Sadece ülkemizde değil kapitalist ülkelerin tümünde salgınla mücadelenin sınırlarını patronların çıkarları çizdi. Aklın hâkim olduğu bir ülkede kolayca yapılabilecekler yapılmadı. Hiç yapılmaması gerekenlerse paranın saltanatında zorunluluk haline geliyordu.

Covid-19 salgını Ocak ayı başında Çin'de patladığında büyük bir paniğe de yol açtı. Nedeni bir yandan hızla ilerleyerek çok sayıda ölüme neden olması bir yandan da tedavisinin ve aşısının bulunmamasıydı.

Öte yandan, insanlığın çok eski çağlardan beri büyük salgınlar yaşamış olması bu salgında ne yapılması gerektiği konusunda da birikim sağlamıştı.

SALGINLA MÜCADELENİN TEMEL KURALLARI: KARANTİNA, İZOLASYON, BİREYSEL ÖNLEM

Salgını bitirebilmek için toplumsal ve bireysel önlemler birlikte ele alınmalıydı.

Toplumsal önlemler vakaların tespit ve izole edilmesi, hastalığın en az bir kuluçka süresi kadar tam karantına uygulanması, yani sağlık, enerji gibi kritik olanlar dışındaki tüm sektörlerde üretimin durdurularak, insanların evlerine kapanması iken; bireysel olanları maske, mesafe, hijyen kurallarıydı. Virüsün insandan insana doğasını ve genetik değişimi ancak bunların uygulanmasıyla önlenilebilirdi.

Kapitalist ülkelerdeyse toplumsal önlemleri hayata geçirmenin önünde iki engel bulunuyordu: Burjuvazinin ne olursa olsun para

SALGIN SOSYALİZMİN ZORUNLULUĞUNU GÖSTERDİ

Yapılması gerekenler açık, önlemler basitti. Ancak kapitalist düzen sınırları içinde uygulanmaları imkânı bulunmadığı için virüs bütün dünyayı adeta yıktı.

Bu tıbbi sorun bütün gereksinimleri parasız şekilde karşılayacak sosyalist bir iktidarın, en ufak noktalarına kadar örgütlenmiş bir toplumsal yapının, kamucu bir sağlık sisteminin ne denli zorunlu olduğunu net şekilde ortaya çıkardı.

Salgın döneminde hiç olmazsa tıbbi malzeme üreten işyerleri ile hastaneler ka-

mulaştırılmalı ve bu sektörlerdeki üretim, ihtiyaçları karşılayacak şekilde, planlı olarak devlet tarafından gerçekleştirilmeliydi. Burjuvazinin çıkarları, kapitalist düzenin genetik yapısı buna da izin vermedi. Bütün dünyada sağlık çalışanları bile koruyucu ekipman sıkıntısı yaşadılar.

Salgın halen kontrol altına alınabilmiş değil.

Salgının yol açtığı tahribatin suçlusu virüs değil, kapitalist düzen, kapitalist düzenin siyasi aktörleridir.

kazanma hırsı ve salgınla mücadelenin zorunlu kaldığı merkezi organizasyon konusundaki yetersizlik.

Dolayısıyla kapitalist ülkeler toplumsal müdahaleleri önemli derecede bir kenara bırakıp, bireysel önlemleri ön plana çıkarmakla yetindiler ve salgının yol açtığı felaketlerin sorumluluğunu da önlere yeterince riayet etmemekle itham ettikleri vatandaşlarına yüklediler.

KAPİTALİST ÜLKELER KARANTİNAYI HAYATA GEÇİREMEDİLER

Yukarıda da değindiğimiz gibi karantına tam olmalıydı. Yalnızca toplu tüketilen yerlerin kapatıl-

ması yetmez, salgının sünmesine yol açar, bitirilmesini olanaksızlaştırır. Bu nedenle üretim de durdurulmalıydı.

Üstelik tam karantına uygulamamanın yol açacağı sünme hali, bir süre sonra toplumu yorarak, bıktıracak ve bireysel koruyucu önlemler noktasında da lakaytlığa yol açacaktı.

O nedenle mücadele en kısa süre içinde sonuç alacak şekilde planlamalı, önlemler katı şekilde hayata geçirilmeliydi.

Ama bu zorunluluklar burjuvazinin sınıfsal çıkarlarıyla hiç uyuşmuyordu. Zira burjuvazi para kazanmak istiyordu ve bu da her ne olursa olsun üretimin devam etmesi şartına bağlıydı.

bilim kurulları maske, mesafe, hijyen kurallarından dem vurunken emekçiler yığınlar halinde otobüslere, metrolara binmek ve işyerlerinde sağlıksız koşullarda çalışmak zorunda kaldılar.

Öyle ki ülkemizde sokağa çıkma yasaklarının olduğu hafta sonlarında bile patronlar valiliklerin özel izinleriyle işçileri çalıştırdılar.

KAPİTALİST DÜZEN TOPLUMSAL İHTİYAÇLARI KARŞILAYACAK MERKEZİ ORGANİZASYONU YAPAMADI

Öte yandan tam karantına uygulaması eve kapatılan toplumun günlük ihtiyaçlarının düzenli şekilde karşılanması açısından

merkezi bir organizasyonu gerektiriyordu.

Hanelerin günlük gereksinimleri saptanmalı ve zamanında teslim edilmeliydi. Üretim devam etti. Böyle olunca virüsün yayılması bakımından en elverişli ortamı sağlayan toplu taşıma işi de sürdü. Otoriteler,

Zira bir yandan halkına karşı sorumluluk hisseden güçlü bir iktidar ve bir yandan da örgütlü bir toplumsal yapı gerektiriyordu.

Arabalık: Kapitalist sağlık sistemleri salgın döneminde tam anlamıyla çöktü.

Virüsün yol açtığı ölümler de fazlaydı ve bu somut durum hastane ve yoğun bakım hizmetlerine olan gereksinimi de had safhaya çıkarıyordu. Bunlar pahalı hizmetlerdi. Kapitalist ülkeler ise 1990'lardan beri sağlık sistemlerini piyasalaştırmışlardı ve personel ve hastane yatağı sayıları bile böylesi olağanüstü durumlarla baş etmek bakımından yetersizdi.

Birinci basamak sağlık hizmetleri on yıllardır tedaviye odaklı bir yapıda organize edildiğinden filyasyon çalışmaları, hastaların evde takibi gibi temel sağlık hizmetleri neredeyse hiç yürümedi.

TÜRKİYE'DE SALGIN YÖNETİMİ PATRONLARA NASIL ÇALIŞTI?

Salgın hastalığın ülkemizde görüldüğü ilk andan başlayarak AKP bakanları, yöneticileri ile hiç vakit kaybetmeksizin patronlarla görüşmeye strateji belirlemeye çalıştı. Bugüne kadar çeşitli bakanlıklar sayısız merkezi toplantı gerçekleştirdi. Salgın hastalığın ekonomi, piyasa, üretim, istihdam olumsuz etkilerini azaltmayı hedeflediklerini söylediler.

Peki ne oldu? İşçi ve emekçilerin haklarına devasa büyük bir saldırının yanında kendileri kayıpsız, kazançla bu süreci geçirmeyi denediler.

Zaten salgın hastalık vardı, ücret ödeyemezlerdi, işçilerin haklarına el koyduklarında bir de sendikalarla grevle filem uğraşamazlardı. Ülke ekonomisi düzelirse, işçiler de kazanacaktı. Salgının ülke ekonomisi için bir fırsat yaratacağını söylediler. Böyle cümle kurulunca saklanan patronların kârı oluyor. Elbette ve hiç şüphesiz patronlar da kendi açısından da eşsiz bir fırsata çevirdi, bu süreci.

Hükümet, salgın hastalığın başladığı ilk günden başlayarak patronların korunmasına yönelik kararlar aldı. Kararlar bu yönde

alınanında salgın fırsatçısı patronlar hükümetten para alabilmek için her tür fırsatı değerlendirme kalmadı, çalışanlarını da bu suça ortak etmeye kalktı.

ÜRETİM DEVAM ETTİ: HALK İÇİN DEĞİL PATRONLAR İÇİN

Üretim devam etmeliydi.

Gerçekten de üretim halk için yaşamsal sektörlerde devam etmeliydi. Ancak halk sağlığından ziyade patronların cebi düşünüldü ve günlük yaşam için gerekli olmayan metal, perakende, inşaat, mobilya, tekstil gibi pek çok sektörde üretim,

işçilerin sağlığını ve hayatını kaybetmesine rağmen devam etti. Evden çalışmaya geçen sektörler oldu. Yazılım, eğitim gibi; çalışanların hak kayıpları ile birlikte. Bu sektörlerin çalışmaya devam etmesinin halkın ihtiyaçlarının sağlanması arasında tek bağ kurulabilir: İşçiler işsiz kalmamak, evine ekmeğe götürebilmek için kendi sağlığını feda etmeye razı oldu. Bu durumun sağlıkla ilgisi yalnızca bu kadardır.

Kısa çalışma ödenekleri, işten çıkarmalar yasaklanıyor diyerek çalışanların ücretsiz izne çıkarılması ve günlük 39 TL ödenmesi gibi alınan

önlemlerin tümü, işçilerin kendi parasından işsizlik sigortasındaki parasından yapıldı. AKP, o kadar patronları korudu ki, üretim devam etsin diyerek kısa çalışma koşullarını sağlamayan pek çok işyerinde işçilere kısa çalışma ödeneği ödedi. Burada sorun işçilerin kısa çalışmamasıydı. Tam zamanlı çalıştırdığı işçileri için kısa çalışma ödeneği kullandırttı.

Pandemi sürecinde Türkiye sermayesi, yurtdışına satabileceği malların üretimine özel önem verdi. Bazı sektörler pandemi sürecinde ihrac edebilecekleri mallara odaklı üretim yapmaya başladı. Tekstil sektörü maske, otomotiv solunum cihazı üretti.

AKP, kendi ülkesinde vatandaşına maske dağıtamadı, yurtdışına gönderdiği maskelerle, solunum cihazları ile övündü. AKP'nin oluşturduğu salgın ekonomisinin önemli bir kolu yurtdışına uzandı.

Salgın hastalık devam ediyor. Yaşamsal sektörlerde üretimi düzenlemek için alınan önlemler ise çok cılız. Kamusal olmayan bu önlemlerin neredeyse tamamı sermayenin belirlemesinde. Bu ise halkın yaşamsal ihtiyaçlarının geri plana atılmasına neden oluyor. Tek düşünülen sermayenin kârı oluyor, doğal olarak.

Yaşamsal sektörlerden biri gıda

MASKELİ SERMAYE: PATRON KÂRI HER ŞEYDEN ÖNEMLİ

Salgın hastalıkla mücadelede bazı malzemelerin günlük kullanımına öne çıktı. Örneğin maske bunlardan biri. Maske kullanımında çok farklı uygulamalar denendi, ancak vatandaşına maske vermeyi beceremeyen iktidar, şu anda satılan maskenin fiyatını belirlemekle yetindi. Şimdi maske kullanmak zorunlu ancak, maske satın alınabiliyor. Devlet vatandaşına ücretsiz maske dağıtamadı, ama yurtdışına maske eldiven gönderdi. Karar almışlardı, halkın ihtiyaçları değil patronların kârı önemliydi. Buna da uygun davrandılar.

Yurtdışına NATO ya da bazı bakanlıklar ve Cumhurbaşkanlığı kanalıyla malzemelerin gönderildiği biliniyor. Ülke içinde ihtiyaç duyulan malzemelerin bir kısmını bu kanallarla yurtdışına aktardılar. Sağlık çalışanları için gerekli olan biyolojik tehlike tulumu, koruyucu gözlük, eldiven gibi pek çok malzeme de ihrac edilen ürünler arasında sayılıyor. Ülkemizde bu malzemelere ulaşama-

dığı için hayatını kaybeden sağlık emekçileri var.

Ihrac edilen malzemeler arasında COVID-19 test kitinin olduğu da belirtiliyor. Test sayısının fazla olmasının salgın hastalığın belirlenmesi ve izole edilmesinde çok önemli olduğu belirtilmesine rağmen günlük 50 bin sayısına bile çok az sayıda günde ulaştık. Çok sınırlı sayıda ülkemizde test yapıldı, yapılmaya devam ediliyor. Bu sayıyı artırmak salgınla mücadelede önem kazanmışken, AKP, test kitlerini kendi halkı için yaygın kullanımdan kaçınıyor. Yüksek kârla yurtdışına satılıyor. Bir diğeri dezenfektan. Vatandaşta bedava dağıtmayı hiç düşünmediler bile. Ancak bu ürün de yurtdışına satılanlar arasında.

AKP, pandemi sürecinin yönetimini patronlara bıraktı. Halkın ihtiyaçlarını, sağlığını düşünmeden hareket ediyor. İşsizlik, gelir kaybı, güvencesizlik, hastalık, ölüm... Hepsi piyasa yaşasın diye...

KÜBA: HALK İKTİDARI VİRÜSLE NASIL BAŞ ETTİ?

Küba'nın pandemi boyunca birçok ülkeye yaptığı uluslararası destek çok konuşuldu. İngiliz MS Breamar gemisini yanaştığı hiçbir liman kabul etmezken Küba kapılarını açtı, İngiliz yurttaşlarının güvenli bir şekilde ülkelerine dönmelerini sağladı. Küba üretimi olan antiviral etkiye sahip interferonu hem kendi halkına hem diğer ülkelere sundu. En güçlü ülkeler birbirine destek olurken Küba halkların gerçek dostu olduğunu gösterdi.

Sağlık ekipleri salgının büyük bir yıkım yarattığı İtalya'nın Lombardiya'sından Katar'a 26 ülkede COVID'e karşı insanların yardımına koştu. Bunu yaparken kendi halkının da pandemiden en az etkilenmesini sağlayacak tüm önlemleri aldı.

Halk iktidarında pandemi ile nasıl mücadele edilmiş, Küba bize bunun dersini verdi. 60 yıllık ablukaya rağmen!

KAPİTALİST DÜNYADA MASKE SAVAŞLARI SÜRERKEN KÜBA

Piyasa ekonomisinde gerçekleştirilmesi neredeyse imkânsız bir adım atarak, hızlıca üretim tesislerini maske ve tıbbi ekipman üretimi yapılacak şekilde yönlendirdi ve dönüştürdü. Normal koşullarda üniforma diken ve kamuya ait olan atölyeler hızla maske dikmeye başladı. Küba, nisan ayı ortalarında tüm halka fazla fazla yetecek kadar maskeleri kendi olanaklarıyla temin edebildi. Türkiye'de yaşanan hikayesine dönen maske dağıtımını, daha doğrusu dağıtamamayı anlatmaya gerek bile yok. Zaten hepimiz usandık. Diğer kapitalist ülkelerde de maske savaşları pandemi boyunca sürdü. ABD Almanya'nın maskelerine, Fransa'nın İspanya ve İtalya'ya gidecek maskelere el koyduğunu duyduk. Trump, ABD'nin en büyük maske üreticisi ve ihracatçısı 3M firması ile kavgaya tutuştu, ihracatını denetlemeye çalıştı, beceremedi. Küba'nın maske hazırlıklarını tamamladığı günlerde, GSYH'si 30 kat büyük olan Kanada, ihtiyacı olan maskelerin yalnızca altıda birini hazırlayabiliyordu. Tüm bunlar, kapitalist ekonomilerin pandemi ile baş etmekte ne kadar zayıf ve çaresiz kaldığını fotoğrafları. Üretimi halkın ihtiyaçları için sevk edememe, plansızlık, sermayeye halk adına söz geçirememesi... Küba, kısıtlı kaynaklarına rağmen sosyalist, planlı ekonomisiyle, halkçı yönetimiyle, emekçi halkın çabasıyla bu saçmalıkları bertaraf edebildi.

TÜRKİYE'DE VE KÜBA'DA 11 MART

Türkiye'de ilk vaka 11 Mart'ta tespit edildi. Küba ile aynı gün. Bir gün sonra ise virüsün dünya çapında yayıldığı ve artık bir pandemi düzeyinde olduğu Dünya Sağlık Örgütü tarafından ilan edildi.

Türkiye'de uzun bir süre, yerli vakalar çoktan rapor edilmesine rağmen, algoritmalar yurtdışı seyahat öyküsü var mı yok mu sorusuna göre uygulandı. DSÖ ve tüm bilim insanları salgını kontrol etmekte sosyal mesafe önlemlerinin yanında mümkün olan en çok sayıda test yapılmasının önemini defalarca vurguladılar. "Test, test, test" sloganı yaygınlaştırıldı. Türkiye vaka yaygınlığı açısından on birinci sırada olmasına, hatta bu süre içinde yedinci sıraya kadar yükselmiş olmasına rağmen, hâlâ yeteri kadar test yapılmıyor. ABD'de "parası olmayana test yok" manzaraları, siyahların uğradığı ayrımcılık, hatta sahadaki sağlık çalışanlarının bile test yaptırılmaması konuşuldu.

Küba ise bilimin işaret ettiği gereklilikleri, halkına karşı bir ödev olarak uygulamakta bir an bile tereddüt etmedi. Ateş ölçümlerine ve izolasyon tedbirlerine 11 Mart'ı beklemeden başladı. PCR testleri yaygın olarak uygulandı. Daha 28 Şubat'ta, beş araştırma projesi çoktan devreye sokulmuştu

bile. 1 Haziran'a gelindiğinde 460 araştırmanın yürümekte olduğu paylaşıldı. On binlerce Küba yurttaşı evlerinde mahalle sağlık ekiplerince kapı kapı gezilerek takip edildi. Türkiye'de filyasyon ekiplerini görevlendirmek için haftalar geçmesi gerekti.

Örneğin hâlâ ülkemizde vakaların hangi bölgede olduğunu, cinsiyetini, yaşını, bilimsel araştırmaların niteliğini ve daha birçok şeyi bilmiyoruz. Küba bu bilgileri günlük olarak, Halk Sağlığı Bakanlığı aracılığıyla topluyor ve Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin yayın organı Granma üzerinden duyuruyor. Kaç araştırma yapıldığı bile, tüm dünya ile paylaşılıyor. Bilgiler halktan saklanmıyor. Çünkü bu mücadelenin hep birlikte yürütüleceği herkesçe biliniyor.

Ayrıca Küba Latin Amerika'nın yaşlı nüfusu en fazla olan iki ülkesinden biri. Emperyalist ülkelerde yaşlı bakımevlerinde toplu COVID vakaları rapor edilir, Avrupa'da ölümlerin yarısını bakımevlerinde kalan yaşlılar oluştururken, Küba yaşlılarını korumayı başardı.

DEVLET İNOVASYON YAPAR MI?

Ülkenin salgına karşı stratejisi belirle-nirken bakanlıklar, sağlık alanından bilim insanları ile olduğu kadar, iktisatçılar, planlamacılar, matematikçiler, hatta coğrafyacılar ile düzenli toplantılar yapıldı.

Küba'da devletin pandemiye verdiği yanıtı, teknik boyutlarıyla olduğu kadar etik ve siyasi yönleriyle de değerlendiren bir makale, geçtiğimiz günlerde bizzat Küba Devlet Başkanı Miguel Diaz Canel tarafından kaleme alındı. Makalede Küba'nın bugün COVID-19 mücadelesinde en büyük güçlerinden biri olan biyoteknoloji kurumlarının bizzat devlet eliyle oluşturulduğu ve geliştirildiği hatırlatılıyor. 2016-2021 dönemi ekonomik planlarının önemli bir parçası olan bilimsel araştırmalara dönük yatırım, COVID-19'a karşı hızla aşı ve ilaç geliştirme çalışmalarının başlatılmasını sağladı. Şu anda tüm dünya için umut olabilecek beş aşı araştırılıyor.

KÜBA'NIN YÖNTEMİ: BASAMAKLI NORMALLEŞME

Küba'da son beş gündür ölüm bildirilmiyor. Son bildirilen vakalar ise başkent Havana ile birlikte iki eyaletle sınırlandı. Normalleşme içinse üç basamaklı bir planlama yapıldı. Ve bu planlamada, yaşamsal ihtiyaçlara göre öncelikler belirlendi. Başka ülkelerde olduğu gibi sermayenin taleplerine göre bir seferde kontrolsüz bir açılmaya müsaade edilemezdi. Örneğin epidemiyolojik çalışmalara göre salgının merkezi olarak kabul edilen, vaka yoğunluğunun en yüksek olduğu Havana'da normalleşmeye en son geçilecek. Ulaşım, toplu taşıma, posta, dağıtım gibi faaliyetler gerekli sosyal mesafe önlemleri alınarak başlıyor. Ve bu kararların hiçbirini, örneğin otobüs firmaları talep ettiği için, "birilerinin gönüllü razı gelmediği için", işveren örgütleri önerdiği için bugünden yarına değişmiyor. Devletin planlarında cenazelere, evliliklere, adliyelere, dini mekanlara ait kurallar da halkla paylaşılıyor; yani kimsenin rastgele davranmasına, sorumsuzluk yapmasına izin verilmeyecek bir çerçeve oluşturuluyor. Küba'nın en önemli gelir kaynaklarından biri olan turizm için de aynı basamaklı planlama söz konusu. Çünkü herkes için eşitlik ve tüm halkın sağlığı, alınan kararlar da esas belirleyici. Ne kadar zor kararlar olursa olsun.

Bu süre içinde izolasyonda kalması gereken çalışanlar ücretlerini almaya devam etti. Çocuğuna bakması gerektiği için çalışmayan ebeveynlerden biri, Eylül ayında okullar yeniden açılana kadar ücretini almaya devam edecek. Kendi adına çalışanlar içinse işlerine dönene kadar çalışma belgelerinin garantisi korunacak.

SAMANALTI / Sait Munzur

Güngören Final Okulları öğretmenleri hakları için mücadele ediyor 'TEHDİTLER SON BULMALI, EMEĞİMİZİN KARŞILIĞI KESİNTİ OLMADAN ÖDENMELİ!'

PATRONLARIN ENSESİNDEYİZ

Güngören Final Okulları Öğretmen Komitesi'nin yaptığı açıklama sonrasında öğretmenlerin ödenmeyen ücretlerinin bir kısmı ödendi. Komite, haklarının tamamını istiyor.

Pandemi süreciyle birlikte okullarında yaşadıkları sorunlara karşı bir araya gelme kararı alıp Güngören Final Okulları Öğretmen Komitesi'ni kuran Güngören Final Okulları öğretmenleri okul patronu tarafından yerine getirilmesini istedikleri talepleri duyurmuştu.

Komitenin taleplerini duyurduğu açıklamanın ardından öğretmenlerin ücretlerinin bir kısmı ödendi. Öte yandan komite bir açıklama daha yayımlayarak haklarının tamamının verilmesi gerektiğini duyurdu.

Komitenin son açıklaması şöyle: "Yaşanan pandemi sürecinde uğradığımız hak gasplarına karşı okulumuzda komiteleşme kararı alıp taleplerimizi açıklamıştık.

Kurucu yaşanan sorunları kabul etmediğini duyurmuş, herhangi bir alacağımızın olmadığını söylemiş, emeğimizin karşılığını vermediğini birçok kez bildirmişti.

Fakat Çarşamba günü hepimizin banka hesabına bir miktar ödeme yapıldığını gördük. Yapılan ödeme yaptığımız ders saatini karşılama mamaktadır. Emeğimizin karşılığı herhangi bir kesinti olmadan ödenmelidir.

Öncesinde de açıkladığımız gibi;

Sigorta bildirimlerimiz gerçek ücretlerimiz üzerinden yapılmalı, geriye dönük kayıplarımız giderilerek SGK'ya gerekli bildirimler yapılmalıdır.

Hakkımız olan eğitim öğretim ödeneği iki yıldır patron tarafından ödenmemiştir. Tüm öğretmenlerimize eğitim öğretim ödeneği en kısa sürede ödenmelidir.

Bizler üzerimize düşen tüm sorumlulukları yerine getiriyorken ve veliler okula ödeme yapmaya devam ediyorken bizler ücretlerimizi kesintili almaktayız. Süreçten veliler ve öğrencilerimiz doğru şekilde bilgilendirilmelidir.

Kurumda öğretmenlere uygulanan mobbinge derhal son verilmelidir. Öğretmenler odasına usulsüzce yerleştirilen görüntü ve ses kayıt cihazı kaldırılmalıdır.

Öğretmenlere yöneltilen "işsiz bırakırım" tehdidi, komitemiz hakkında yapılan asılsız dedikodular ve hakaretler giderek artmaktadır. Bu söylemler son bulmalıdır.

Okul yönetiminin öğretmenlere yazılı ve sözlü olarak yaptığı hakaret ve tehditlerin son bulmasını ve taleplerimizin karşılanmasını bekliyoruz."

Güngören Final Okulları Öğretmen Komitesi

PE ÖZEL OKUL ÖĞRETMEN DAYANIŞMA AĞI SÖZLEŞME DÖNEMİNDE OLAN ÖĞRETMENLERE HAKLARINI HATIRLATIYOR

Özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenler için sözleşmelerini yenileme dönemi ne yazık ki pek çok usulsüzlük ve hak kayıplarıyla yaşanmaya başladı. PE dayanışma ağına gelen ihbarlara göre öğretmenler bu yıl da istifa dilekçesi imzalamaya zorlanıyorlar. Özel öğretim

kurumları öğretmenlerin kıdem tazminatları ile sözleşmeleri bitene kadar almaları gereken maaşlarını ödememek için çeşitli yalanlarla bu yola başvuruyor. PE Özel Okul Öğretmen Dayanışma Ağı geçen yıl yayımladığı iki bilgilendirme notunu yeniden hatırlatıyor.

ÖZEL OKUL ÖĞRETMENİNİN SÖZLEŞME SÜRECİNDE DİKKAT ETMESİ GEREKEN DURUMLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

1- Öncelikle imzalanmadan önce sözleşmeden bir örnek alınarak iyice okunmalıdır. Okuyup anlamak için gerekirse süre istenmeli ve sözleşmede anlamadığımız bir hüküm varsa mümkünse bir hukukçuya danışılmalıdır. Sözleşmenin bir örneğinin okunmak üzere size verilmemesi hukuka aykırı olup bu durumda imzanızın yanına; "sözleşmeyi imzalamadan önce okuma ve anlama imkânım olmamıştır." şeklinde bir not yazabilirsiniz. Yazacağınız bu not ileride sözleşme koşullarıyla ilgili uyuşmazlık çıkması halinde sizi koruyacaktır.

2- Sözleşmede sonuçları aleyhinize olacak şekilde onaylamadığınız hüküm/ hükümler var ise; bu hüküm/ hükümlerin üzerini kalemlerle çizerek; üzerini çizdiğiniz hükmün yanına imza ve tarih atmanız bu hükümden sorumlu olmanızı önleyecektir.

3- Sözleşmenin her iki tarafça imza edilerek düzenlenmiş olduğu tarih sözleşmede yazılı olmalıdır. Yazılı değilse işverende kalacak surette bulunmasına dikkat ederek; imzanızın yanına imzaladığınız tarihi de yazmanız lehinize olacaktır. Böylelikle bu tarihten sonra gerçekleşebilecek ve sizden kaynaklanmayan sebeplerle sözleşmenin feshedilmesi hallerinde feshin aleyhinize sonuçlarının tazminini talep edebilirsiniz.

4- Sözleşmenizdeki aylık ücret karşılığı ders saatiniz ve ek ders karşılığı saatiniz ayrı ayrı yazılı bulunmalıdır. Haftalık ders saatleriniz 20+20=40 saati geçemez. (Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği 26/4. Madde)

5- Sözleşmeyle belirlenen ek ders ücreti resmî okullar için tespit edilen miktardan daha az olamaz. Bu miktarın üç katına kadar daha fazla olabilir. (Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği 43/5. Madde)

6- Sözleşmeler kanunen en az bir yıllık ve yazılı yapılmak zorundadır. Bir yıldan uzun süreyle düzenlenen sözleşmeler, olağanüstü bir gelişme olmadıkça ilgili sürelerde aynı kurumda görev yapmayı kabul etmenizi anlamına gelmektedir. Sürenin bir yıldan fazla kararlaştırılmış olması halinde aylık ders saati ücreti ve ek ders saati ücretlerine yapılacak zam oranlarının sözleşmenizdeki yer alması lehinize olacaktır. (Zam oranlarının belirli bir yüzde yerine ülkedeki genel endeksler esas alınarak planlanması genel ekonomik durumlardan daha az etkilenmeniz bakımından lehinize olacaktır.)

7- Sözleşmede peşinen kabul edilen yükümlülükler özellikle dikkat edilmelidir. Yükümlülüklerden yerine getiremeyeceğiniz var ise bu durum işverenle müzakere edilmeli; makul olmayan veya üstlenilmesi tarafınızca kabul edilemez nitelikte olan hükümlerin sözleşmeden kaldırılması talep edilmelidir. Talep yerine getirilmez ise ilgili hükmü kabul etmediğinizi sözleşmede yazılı olarak belirtebilirsiniz. Bu yükümlülükler ek hizmetlere ilişkin ise bu ek hizmetlere karşılık ücret ödeneceğinin kararlaştırılması talep edilmelidir.

8- Kurumların şirketleşmesi ve değişik yerlerde şubeler açması durumları yaygınlaştığı için sözleşmede yer alabilecek olan; kurumun başka bir okulunda görev yapılmasının peşinen kabul edilmesinin öğretmen açısından olumsuz sonuçları olabilecektir. Peşinen kabul yerine; "öğretmenin yazılı onayı alınmak suretiyle görevlendirilebilir" ibaresinin yer alması öğretmeni rızası dışında başka bir okula görevlendirilmekten koruyacaktır.

9- Sözleşmeler 3 nüsha düzenlenerek taraflarca imzalanır. Bu sözleşmelerin bir nüshası, çalışma izni düzenlenmek üzere ilgili mercide, bir nüshası kurucu veya kurucu temsilcisinde kalır, diğer nüshası ise sözleşmeye taraf olan personele verilir. İki tarafça da imzalanmış olan sözleşmenin bir suretinin öğretmene verilmesi yasal zorunluluktur. (Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği 43/1. Madde)

10- Sözleşmede yer alan sona erme ve yenilenme koşulları bağlayıcı niteliktedir. Bu nedenle sözleşmenin bir nüshasını almanız, sözleşmenin yenilenmesi veya sona erdirilmesi konularındaki iradenizi hangi biçimde ortaya koyacağınızı bilmeniz bakımından ayrıca öneme sahiptir.

11- Sorunlu gördüğünüz maddeler olmasına rağmen iş kaygısı nedeniyle sözleşmeye istemeye istemeye imza atmak zorunda kalmış olabilirsiniz. Bu durumda yapabileceğiniz en doğru şey sonrasında öğretmen arkadaşlarınızla birlikte hareket etmek olacaktır. Bunun için Patronların Ensesindeyiz Ağı Özel Okul Öğretmen Dayanışması'nda bir araya gelen öğretmenlere katılın. Özel okul patronları örgütlü, siz asla yalnız kalmayın.

Patronların Ensesindeyiz Ağı Özel Okul Öğretmen Dayanışması

1500 İşçinin Covid-19 olduğu Rusya'daki Yamata şantiyesinde iş başı yapıldı 'HASTA KOĞUŞA, SAĞLAM İŞE'

Rusya'da 20 bin işçinin çalıştığı Amur doğalgaz tesislerinin şantiye alanında 7500 işçinin çalıştığı bir kampta işçiler hastalanmaya başladığında 'grip' denilerek geçiştirildi. Sonunda salgın kontrolden çıkınca testler yapıldı ve 1500 işçi için teşhis konuldu. Vakaların ardından şantiyede üretim durdu. Geçtiğimiz günlerde bu kampta yeniden iş başı yapıldı.

Şantiyede işçilere yapılan ilk Covid testlerinden sonra 15 gün çalışma durdurulmuş ve "ikinci test sonucuna göre çalışmanın nasıl devam edeceğine karar verilecek" denildi. İkinci test yapıldı ve sonuçlara göre Yamata Yatırım çalışmanın nasıl devam edeceğine karar verdi: Durmak yok yola devam, hasta koğuşa sağlam işe!

Dün itibarıyla iş başı yapılan şantiyede ikinci test sonucu pozitif çıkan işçiler ayrı koğuşlara alındılar ve işe çıkarılmıyorlar. Test sonucu negatif olanlar ise hiçbir sosyal mesafe, maske ve hijyen şartı sağlanmadan işe

başladı. İşçiler iç içe ve maskesiz olarak işe gidiyor ve dip dibe yemek yiyorlar.

TESTLER ŞÜPHELİ, İŞÇİLER GÜVENSİZ

Vakaların ilk görülmeye başlaması ile şirket ülkeye dönmek isteyenlerden dilekçe almıştı. 300 civarında işçi ise dönmek için dilekçe vermişti. Bu işçilerden 150'si geçen hafta içinde ülkeye yollandılar. Ülkeye gelen ilk grup içinde Amur'daki testi negatif çıkan bir işçi Türkiye'de karantinaya alınıp teste tabi tutuldu. Test sonucu pozitif çıkan işçide ayrıca bazı semptomlar gözlemlendiği için hastaneye yatırıldı. Amur'da iş başı yapan işçiler bu nedenle testlere güvenmiyor. İkinci test sonucu negatif çıkan işçilerin içinde virüs taşıyanlar olması ihtimali bulunuyor. Kaldı ki, PCR testlerinin doğruluk düzeyinin yüzde 60-70 arasında olduğu biliniyor. Yani test, her yüz hastadan 30'unu kaçırıyor.